УДК 378:004

Литвиненко В.Ю.
Старший викладач
Кафедра теорії та практики іноземних мов
Уманський педагогічний університет імені Павла Тичини

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ З росією ТА ІНТЕГРАЦІЇ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Lytvynenko V. Yu
Senior teacher
Department of theory and practice of foreign languages
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

THE ESSENCE AND FEATURES OF THE ORGANIZATION OF THE PROCESS OF INFORMATIZATION OF ADMINISTRATIVE ACTIVITIES IN THE CURRENT CONDITIONS OF THE WAR IN UKRAINE WITH rossia AND THE INTEGRATION OF THE HIGHER EDUCATION SYSTEM

Анотація. *В даній статті автор спробував розкрити процес формування інформаційного освітнього середовища, яке б охоплювало всі сфери діяльності управління навчально – виховним процесом який створює додаткові умови для всебічного аналізу показників освітнього процесу, дозволяє сформувати цілісне уявлення про стан системи освіти, про якісні та кількісні зміни в суспільстві.*

Abstract. *In this article the author tried to reveal the formation of informational educational environment, which would cover all areas of management training - educational process that creates additional conditions for comprehensive analysis of indicators of the educational process, can form a coherent picture of the state of education, qualitative and quantitative changes in society.*

Ключові слова: *глобалізація, інформаційне освітнє середовище, показники освітнього процесу, система освіти.*

Keywords: *globalization, information educational environment, indicators of educational process, education system.*

Інформатизація освіти є одним з найважливіших напрямів інформатизації України. Знання та навички, що здобуваються при навчанні майбутніми фахівцями, надалі багато в чому визначатимуть шляхи розвитку суспільства. У

закладах вищої освіти (ЗВО) та інших освітніх закладах зосереджена велика кількість найбільш прогресивних і сприйнятливих до науково-технічних новацій людей [1; с. 18].

У теорії управління виділяють два завдання. «По-перше, суб'єкт самостійно управляє об'єктом управління у процесі його діяльності. По-друге, суб'єкт не проводить управління об'єктом безпосередньо, але хоче, щоб об'єкт самостійно виконував всі ті дії, які суб'єкт для нього припускав – тобто виробляв самоуправління».

В управлінні необхідна наявність зворотного зв'язку – передача відомостей про хід процесу, спираючись на які і приймаються управлінські рішення» [6], тобто, передача інформації.

Необхідність поєднання змісту категорій «інформатизація» та «інформатизація управління освітнім процесом» зв'язана також із тим, що на рівні державної політики визначено стратегічну мету — входження України (вже після перемоги над росією) до провідних технологічно розвинених країн світу. Це свідчить про те, що в сучасних умовах розвитку держави інформатизацію слід розглядати як найважливішу умову формування нових структур державного управління щодо громадянського суспільства, головний важіль управління інтенсифікацією народного господарства з метою підвищення його ефективності.

Як соціальне явище, інформатизація охоплює коло поточних і перспективних проблем — економічних, організаційних, соціальних, розвиток культури та освіти, діяльності всіх ланок соціального управління, кожної ланки господарювання.

Економетричні, політико-правові та соціальні дослідження свідчать про ключову роль інформатизації для забезпечення національних інтересів кожної країни [3; с. 102]. Рівень інформатизації має прямий вплив на керованість економіки, рівень продуктивності праці. Інформатизація є основною передумовою перемоги України у війні з росією, розвитку наукоємних виробництв і високих технологій, та виготовлення продукції з високою

доданою вартістю. Вдосконалення соціально-економічних відносин, у свою чергу, є запорукою збагачення духовно-культурного життя та демократизацій них процесів у суспільстві.

Практика формування інформаційного суспільства, інформатизації у різних країнах свідчить, що загальнодержавна ефективність її реалізації залежить, у першу чергу, від ефективності інформатизації сфери освіти. Саме ця сфера є базою масової інформатизації всіх сфер державного управління.

Інформатизація освіти спрямовується на формування й розвиток таких чинників:

- інтелектуального потенціалу нації;

- удосконалення форм і змісту освітнього процесу;

- удосконалення комп'ютерних методів навчання та тестування.

Розв’язання зазначених питань дасть можливість розв'язувати проблеми освіти на вищому рівні з урахуванням світових вимог.

Серед провідних проблем освіти які були спричинені масовою захворюваністю на COVID-19, військовим станом в Україні і які підлягають розв'язанню, визначаються такі:

- індивідуалізація навчання;

- організація систематичного контролю рівня знань;

- можливість враховувати індивідуальні психофізіологічні особливості кожного хто навчається тощо.

Результатами інформатизації освіти мають бути:

- розвиток інформаційної культури людини (комп'ютерної освіченості);

- впровадження змісту, методів і засобів навчання до рівня світових стандартів;

- скорочення терміну та підвищення якості навчання і практики на всіх рівнях підготовки кадрів;

- інтеграція навчальної, дослідницької та виробничої діяльності;

- удосконалення управління освітою;

- кадрове забезпечення всіх напрямів інформатизації України шляхом спеціалізації та інтенсифікації підготовки відповідних фахівців.

Ключовим аспектом інформатизації освіти є організація державних і приватних центрів масового навчання населення новим ІТ - спеціальностям з урахуванням вимог міжнародних стандартів. Для кадрового забезпечення всіх напрямів інформатизації нагальним є завдання як інтенсифікації підготовки відповідних фахівців, так і створення відповідного навчального середовища на їхніх комп'ютеризованих робочих місцях.

Інформатизація освіти покликана також забезпечити розвиток системи індивідуального неперервного навчання на основі автоматизованих навчальних курсів і систем, інтелектуальних комп’ютерних і дистанційних технологій навчання [7].

Будь-які здобутки багатьох сфер суспільної діяльності ґрунтуються на досягненнях науки. Нині у світі, як ніколи раніше, наука починає домінувати саме завдяки інформатизації. Як свідчить практика розвинених країн світу, а також країн, які виходять у число передових, інформатизація різних галузей науки створює умови для формування високого рівня локальних цивілізацій завдяки доступу їх до інформаційних ресурсів глобальної цивілізації (трансграничної кіберцивілізації), зокрема через глобальні телекомунікації, в тому числі глобальну комп’ютерну мережу Інтернет.

На основі проаналізованих джерел поняття «інформатизація управління освітнім процесом» розглядається нами як система, що розкриває цілісну взаємодію науково-методичного, інформаційного та організаційно-управлінського компонентів освітньої діяльності. При цьому ціннісно-смислове призначення і зміст кожного виду інформаційного супроводу визначають індивідуальні чи особистісні пріоритети суб'єктів освіти. Взаємовплив навчально-методичної діяльності та освітнього процесу на сучасному етапі розвитку суспільства, яке все частіше називають інформаційним, здійснюється в інформаційному освітньому просторі закладу освіти, де розробляються і

застосовуються сучасні інформаційні технології, що зумовлюють ціннісно-смислові і системні характеристики діяльності суб'єктів освітнього процесу.

Водночас, інформаційний супровід орієнтується на наявні матеріальні умови (технічне оснащення) і ті, які створюються у ЗВО в процесі інформаційно-педагогічної діяльності (наукове та навчально-методичне забезпечення).

Сучасні військові умови, що склалися в Україні, вимагають модернізації методів і засобів управління всіма видами суб'єктів господарювання. Зміни останніх років в економіці зажадали корекції підходів на всіх рівнях управління освітою. Дослідники відзначають, що багато проблем управління у ЗВО виникають через недостатнє розуміння ситуації управлінським персоналом. Причина недосконалого розуміння ситуації полягає в неповному володінні інформацією, незнанні ситуації в повному обсязі і невмінні зіставити часткові завдання підрозділу із загальними завданнями ЗВО. Відсутність актуальної і достовірної інформації змушує керівників різних рівнів приймати не завжди ефективні управлінські рішення.

Проблема підвищення ефективності управлінської діяльності завжди була і залишається актуальною. У сучасних реаліях більшість провідних фахівців цієї сфери вважає, що її розв’язанню значною мірою може сприяти застосування сучасних інформаційних технологій, інформаційних комунікацій, засобів обробки даних та інших факторів, що є складовими процесу інформатизації. Таким чином, інформатизація управління ЗВО полягає у використанні найбільш раціональних способів підвищення ефективності та результативності роботи колективу ЗВО через використання інформаційно-комунікаційних технологій [2].

Управління у ЗВО характеризується низкою принципових особливостей, а саме:

– високим середнім інтелектуальним рівнем персоналу;

– причетністю великої кількості працюючих до прийняття управлінських рішень;

– об’єктивно неповною поінформованістю керівництва про ситуації, що склалися;

– нечітким описом показників об'єкта впливу.

Весь комплекс управлінських завдань щодо діяльності ЗВО можна представити у вигляді об'ємної піраміди. Її рівні – це тимчасові групи завдань, а вертикальні шари – це функціональні сфери управління [8].

Управління освітньою діяльністю може здійснюватися на кількох рівнях. Відомо, що навчання є одним із видів управління, тому формат «викладач-студент» можна розглядати як систему управління [4;5], тут керований об’єкт – студент, керівник – викладач. Головна мета управління – опанування студентом знаннями й навичками з певного навчального предмета. Сам виклад матеріалу можна розглядати як управлінський вплив. У ролі керівних впливів також виступають проміжні оцінки роботи студента. Програма управління задається на більш високих рівнях – це робоча програма навчальної дисципліни, графік навчального процесу. Зворотний зв’язок, крім прямого контакту, здійснюється через різні контрольні роботи, домашні завдання і т.п.

Таким чином, головне завдання управління освітньою діяльністю ЗВО – забезпечення відповідного рівня якості навчання студентів, але на різних рівнях управління це завдання має свій зміст.

Інформатизація освітнього процесу з використанням середовища повинна здійснюватися, з одного боку, у повній відповідності з особливостями конкретних методичних систем навчання, з іншого боку, інформаційні ресурси, використовувані в освітньому процесі, мають бути змістовно, технічно і технологічно пов'язані з ресурсами, використовуваними в процесі інформатизації інших сфер діяльності ЗВО.

Інформатизація системи вищої освіти шляхом об’єднання розрізнених інформаційних засобів і ресурсів у єдине середовища може сприяти реалізації цілісності і фундаментальності системи підготовки педагогів та менеджерів, орієнтації на інтереси розвитку особистості та нові форми організації пізнавальної діяльності студентів, побудовані на принципах диференціації,

активного підходу до навчання, індивідуально орієнтованої технології навчання.

Формування інформаційного освітнього середовища, яке б охоплювало всі сфери діяльності управління ЗВО створює додаткові умови для всебічного аналізу показників освітнього процесу, дозволяє сформувати цілісне уявлення про стан системи освіти, про якісні та кількісні зміни в суспільстві.

Засоби інформатизації, які застосовуються безпосередньо у ЗВО, можуть стати основою для систематизації ресурсів в рамках підконтрольного середовища. Базування освітнього процесу ЗВО на ресурсах управлінської компоненти інформаційного освітнього середовища привносить у навчання цілий комплекс істотних переваг, що дозволяє застосовувати весь спектр можливостей сучасних інформаційних технологій у навчальній діяльності, організувати різноманітні форми діяльності студентів за індивідуальною системою подання знань, використовувати в освітньому процесі можливості мультимедіа, діагностувати інтелектуальні можливості студентів, управляти навчанням. Такі можливості можуть бути використані для забезпечення поступального соціально-економічного розвитку нації. Нехтування такими можливостями, зволікання з упровадженням інформаційних систем в управління освітнім процесом у ЗВО неодмінно призводить до залишення національного середовище на периферії нового світу, що формується.

Література

1. Аванесян А. С. Процесс формирования и тенденции развития научно-образовательной системы Арцаха : дис. … д-ра пед. наук : 13.00.01 Ереван, 2012. 418 с.
2. Даниленко Л. І. Підготовка керівника середнього закладу освіти : навч. посіб. К. : Міленіум. 2014. 272 с.
3. Жураковський Б. Ю. Дослідження ефективності передачі інформації в системі управління інфокомунікаційною мережею : дис. ... д-ра техн. наук : 05.12.02 Держ. ун-т телекомунікацій. Київ. 2013. 396 с.
4. Кредисов А. И. История учений менеджмента К. : ВИРА-Р, 2000. 336 с.
5. Макєєв С. Соціальні інститути: класичні тлумачення й сучасні підходи до вивчення. *Соціологія: теорія, методи, маркетинг.* 2013. № 4. С. 5–20.
6. Мурашко М. І. Менеджмент персоналу : навч.-практ. посіб. К. : Вид-во «Знання». 2012. 311 с.

7. Панфилова А. П. Интерактивные технологии формирования коммуникативной компетентности руководителей социально-культурной сферы : дисс. … д-ра пед. наук : 13.00.05 «Теория, методика и организация социально-культурной деятельности» Санкт-Петербургский государственный университет культуры и искусств. – Санкт-Петербург, 2001. – 441 с.

8. Базарова Т. Ю. Управління персоналом : навч. посіб. К. : Міленіум. 2012. 560 с.